

Takáts Péter

A gyógyító közösségek

Azt a szomorú tény, amit ma a mindennapokban mi magunk is megtapasztalhatunk, hogy az életmódjából fakadóan a betegség és az elkorcsosulás veszélye fenyegeti az emberiséget, azt Rudolf Steiner már a múlt század elején is jól látta. Erről „A nevelés, mint a szociális változás ereje” című előadássorozatában beszélt is (*Rudolf Steiner "Education, as a Force for Social Change" Anthroposophic Press, 1997, 9. o.*), és azt mondta, hogy az emberiséget modern életformájának köszönhetően, nagy veszélyek fenyegetik, és ennek három területen lesz súlyos következménye. Ezek

1. a szellem elgépiesedése,
2. a lélek elnövényiesedése, és
3. a test elállatiasodása.

Látva a környezetünkben zajló eseményeket és olvasva az emberiség egészségi állapotáról szóló statisztikákat nyugodtan mondhatjuk, hogy ezek a Steiner által előre látott veszélyek azóta valósággá váltak és napjainkban a testi és a lelki betegségek minden eddiginél jobban fenyegetik az egész emberiséget. Sőt, a betegségeknek egészen új fajtái is megjelentek, melyek az ember természetes védekező képességének teljes összeomlását okozzák, ezek az u.n. auto-immun betegségek, és ezek mellett az új megbetegedések egy egész csoportját nevezték el degeneratív betegségeknek. Mindkettő pontosan kifejezi a betegség jellegét, egészen jól mutatja, hogy az ember hogyan degenerálódik és veszíti el természetes védekező képességét.

Most nézzük meg, hogy mi teszi ma beteggé azt a sok embert? Mi okozza ezeknek az új betegségeknek az eddig nem ismert gyorsasággal való terjedését, miközben itt nem a hagyományos értelemben vett járványokról van szó. Erre a kérdésre adott választ kétfelé kell választanunk. Ugyanis vannak olyan tényezők, melyek közvetlenül a környezetből hatnak az emberre, és a modern életmódból eredően elsősorban a fizikai testét veszélyeztetik.

Ilyenek pl.

1. a reklámok által befolyásolt fogyasztás-centrikus életmód,
2. az egészségtelen környezet, a rossz levegő,
3. a rádióhullámok és WI-FI a levegőben,
4. az egészségtelen és élelmiszerként elfogyasztott rengeteg mű-anyagok és vegyszerek,
5. a testükre kent rengeteg kozmetikumnak nevezett vegyszer
6. no és nem utolsó sorban és a beteg állatok húsa.

De ezzel nincsen vége, mert ezeket az emberre megbetegítő módon ható külső, vagy fizikai jellegű faktorokat szinte a végtelenségig sorolhatnánk. Aztán ott van a másik oldal, azok a tényezők, melyek az emberi lélekre hatnak megbetegítő módon, mint

1. az ember személyes problémái,
2. a családi problémái,
3. aztán a munkahelyi stressz
4. és a szociális problémák,
5. valamint közössége, hazája és a világ aktuális kérdései és problémái,
6. a háborúk, a gazdasági válságok, stb.

Ezek mind olyan kérdések, melyek a modern korról és az ember és a technika fejlődési állapotával kapcsolatosak. De az ma már biztos, hogy ezek együttesen azáltal hatnak megbetegítően, hogy az emberek nem tudnak kibékülni azzal az idővel, amiben élnek. Félelem a jövőtől, gondjaink az

emberiséggel és az emberi léttel kapcsolatban. Nem találnak a céljaiknak megfelelő munkát, nem találják a belső értékeinek megfelelő alapelveket a világban.

Valami nagyon nem stimmel ma az emberekkel és az emberek körül, és ezek a külső és belső folyamatok mára a test, a lélek és a szellem olyan mértékű károsodását okozták, amit Steiner a maga korában talán még nem is látott. Miközben az egész világon évről évre egyre többet költenek egészségügyre, az auto-immun, degeneratív és lelki betegségek által súlytott emberek számának soha nem látott mértékben növekszik. Ezek között az első kettő mértéke már többek számára ismert, de az már kevésbé, hogy milyen hatalmas méreteket öltött napjainkra az emberi lélek megbetegedése.

Egy nemrég bemutatott kutatás eredménye, melyet a „Harvard School of Public Health” és a „World Economic Forum” közösen végzett, ezzel kapcsolatban megdöbbentő adatokat szolgáltat. A kutatás szerint ma csak a mentális betegségek kezelésére egy évben 2.500 milliárd dollárt költenek el az egész világon. A kutatók által készített becslések szerint 2030-ra ez az összeg 6.000 milliárd dollárra, vagyis több mint a duplájára fog nőni. Ha ez bekövetkezik, akkor a világgazdaság nagyobb költséggel számolhat a mentális betegségek kezelésével kapcsolatos kiadások miatt, mint amit a rák, a cukorbetegség és a légzőszervi betegségek kezelésére együttvéve költenek.

Sőt, az anyag a hiedelmekkel ellentétben leszögezi, hogy a depresszió és más krónikus lelki betegségek már nem kizárólag a felnőttek problémái. Azt, hogy ez mennyire így van, jól mutatja, hogy miközben ma Európában már minden harmadik ember valamilyen depressziótól szenved, addig már minden hatodik 10 év alatti gyereknel is diagnosztizáltak valamilyen depresszív hangulatot.

Ez, a hagyományos orvosi gondolkodással megmagyarázhatatlanul nagy számú beteg ember véleményem szerint azt jelzi, hogy ma sem a felnőttek, sem a fiatalok, sem pedig a gyerekek nem képesek megérteni a modern idők eseményeit, a kor fejlődési követelményeit, kapcsolódni a XXI. század elvárásaihoz. Mivel ma az emberek tömegesen nem tudják összekötni magukat a világ eseményeivel, nem tudják megérteni a szociális élet törvényeit és ezek között is különösen az egészséges társadalmi rendről, a szociális élet hármastagozásáról szóló gondolatokat, ezért lelkükben megindul a megbetegedés folyamata, amely egy ponton végül testi tünetekben mutatkozik meg.

Persze az ember - naivan - azt gondolhatná, hogy ha ez ennyire nyilvánvaló és a beteg társadalmi formák, a beteg szociális és gazdasági viszonyok következtében az emberek ilyen mértékben megbetegednek, akkor a politikának lenne az a feladata, hogy tegyen a polgárok egészségéért és azért, hogy ez a megbetegítő helyzet megváltozzon. Ha már mást nem is, de a politikusoknak legalább azt be kellene látniuk, hogy mind az emberek, mind pedig a szociális élet jövője és egészsége függ attól, hogy sikerül-e változtatni, és képesek leszünk-e megérteni az egészséges szociális élet törvényeit és persze a gyakorlatban megvalósítani az ezzel kapcsolatos felismeréseinket.

De jó 100 évvel Steinernek az egészséges szociális életről szóló előadási után a világban körülnézve sajnos azt láthatjuk, hogy bizony nem sok változás történt. Tény, hogy még antropozófiai körökben is igen korlátozott érdeklődést és reakciót váltottak ki Steiner szociális elképzelései. Az, hogy mennyire nem értették meg az antropozófiával foglalkozók Steiner aggodalmait a társadalmi élet területén, az már elgondolkoztató.

Ennek fényében aztán nem csoda, hogy a társadalomtudományok és a közgazdaságtan jeles képviselői és a velük kapcsolatban álló szakmai körök sem tudták felvenni gondolkodásukba azokat a gyógyító gondolatokat, melyeket Steiner megfogalmazott. Így aztán mind a mai napig maradt minden a régiben és nem lett megkérdőjelezve sem a piacgazdaságra épülő kapitalista modell, sem annak beteg alapelvei. Minden emberi, társadalmi és környezeti katasztrófa és tragédia ellenére sem, melyek közismerten ebből a működési modelltől fakadnak.

A tudomány és nyomában a politika továbbra is görcsösen ragaszkodik a maga materialista álláspontjához, mely azonban az elő szociális szféra megismerésére és összefüggéseinek leírására nem alkalmas. Így nem képes annak beteg, ill. egészséges állapotának leírására sem, ezért marad továbbra is a beteg rendszer magyarázatása, javíthatása és próbálkozás annak egészségként való feltüntetésére.

Ezt az elsőre talán megdöbbentő tény, mármint, hogy a politika miért nem tesz lépéseket a megoldás irányába, sokáig nem értettem. Igazán csak akkor gyúlt világosság a fejemben, amikor elolvastam Steinernek a témával kapcsolatos gondolatait. No és ezek aztán végképp kiábrándítottak abból, hogy a változást a politikától várjam. Ugyanis Steiner egyértelműen azt mondja, hogy „a hatalom erőinek kifejezetten az is a céljuk, hogy az emberek rossz gazdasági törvények és rossz társadalmi berendezkedés által létrehozott közösségekben éljenek”, mert ezek olyan dolgok, melyek miközben rossz hatásukat az emberek életére és életfolyamataira kifejtik, közben a hatalom birtokosainak céljait szolgálják.

De ezzel itt nincs vége, mert azt is megmondja, hogy miért: ugyanis minden, ami ezen beteg viszonyok nyomán az emberekben elégedetlenséghez vezet, az az emberekben megjelenő rossz hangulat útján hatni fog és ezek hatása egészen mélyen az emberi életfolyamatokban és az egészségben jelenik meg. Ez az amit ma látunk, amit ma mindenhol a civilizált és kevésbé civilizált világban tapasztalunk. De mire jó ez a beteg állapot? Nos a válasz egyszerű: ez az állapot pedig egyszerűen elveszi az emberekből az erőt, az akaratot a cselekvésre és a változtatásra.

Ezért aztán a rossz társadalmi és gazdasági körülmények és intézkedések, melyek az emberi kapcsolatokat mélyen érintik, nem a hozzá nem értés vagy tévedés eredményei, hanem egyszerűen egy - rejtett - célnak a tudatos elérését szolgálják. Így tehát azt látjuk, hogy az egészségtelen társadalmi körülmények megteremtése és fenntartása gyakorlatilag egy hatalmi célt szolgál és a hatalom jelenlegi urai, az őket kiszolgáló közgazdászokkal, tervszerűen és tudatosan hozzák létre ezeket a hatalmukat megerősítő megbetegítő folyamatokat és igyekeznek minimálisra csökkenteni az azt ellenzők hatását a világban. Így már jobban érthető, hogy miért küzdenek az egészséges szociális szervezetről és az embert szolgáló gazdasági rendszerről való gondolkodás ellen és ennek a gondolatnak az elterjedése ellen. Ezért az embernek végül be kell látni, hogy magára maradt!

Vagy megoldom én ezt a kérdést, vagy minden marad a régiben. Mert ha én nem teszem, akkor senki sem fogja megtenni. Ha most ennek tudatában az ember rátekint az őt körülvevő beteg világra, és már nem másoktól várja a változást, akkor eszébe juthat az a gondolat, amire Rudolf Steiner a társadalmi kérdések kapcsán számtalanszor felhívta hallgatói figyelmét. Gyakran beszélt ugyanis arról, hogy az embert körülvevő szociális világot az ember teremti meg és az ember csak olyan világot tud teremteni, amilyen ő maga.

Ez egy nehéz, de mai témánk szempontjából egy igen lényeges gondolat, mert ennek nyomán jogosan felmerülhet bennünk az a kérdés, hogy ezzel meg is adta a megoldás kulcsát. Ugyanis ha én teremtem a szociális valóságot és ráadásul olyanra, mint amilyen én vagyok, akkor „lehet, hogy a rajtam kívüli világban működő erőknek és energiáknak egy bizonyos mértékig kapcsolatuk van a bennem működő erőkkel és energiákkal?” Ez egy rendkívül mély, és nehéz gondolat, és újszerűsége miatt sok ember számára nem csak idegen, hanem sokan kifejezetten ellene is állnak ennek a felismerésnek. Az emberek ma egyáltalán nem akarnak foglalkozni azzal, hogy ha az ember a teremtője, formálója a szociális valóságnak, akkor azt, vagyis a bennünket körülvevő szociális valóságot két oldalról lehet megtapasztalni:

1. egyszer a külső világ szociális valóságában,
2. másodsor pedig pontosan ugyanazt az emberi lélekben belül.

Ennek a megtapasztalásnak pedig azt a belátást kellene erősítenie, hogy a bennünket körülvevő szociális világot, valóságot mi magunk teremtettük ilyenek. Ezt a gondolatot azonban részben a felelősségtől való félelmükben, részben pedig a megszokott beteg gondolkodási modelleknek köszönhetően elutasítjuk. Ezzel egyben pedig elvetjük azt a lehetőséget is, hogy az ember egyéni tudatosodása elvezethet egyrészt

1. a szociális kérdésekkel kapcsolatos új felismerésekhez, és a szociális valóság megváltozásához,
2. és ugyanakkor a szociális tudatosság fejlődése az ember belső fejlődésének útja is lehet.

Érdekes lenne megvizsgálni, hogy ennek a beteg, fejlődni képtelen és elutasító gondolkodásnak mi az oka? Az egyik az a ma mindent átható materializmus és az ezen alapuló természettudományos gondolkodás. Ez a gondolkodási modell, számos problémája mellett, ugyanis nem teszi lehetővé az ember számára azt, hogy a saját szellemi ÉN-jét és annak szociális teremtő erejét felismerje. Így aztán nem is csoda, hogy az ember csak a tudomány által meghatározott úton halad és mindent elektromos, mechanikai, vegyi vagy éppen pszichológia problémaként észlel, tárgyal és kezel. Ezért aztán az ember a saját közösségét is csak ezekkel az eszközökkel és gondolatokkal tudja építeni, működtetni, és az abban jelentkező problémákat is csak ezekkel az eszközökkel és gondolatokkal tudja megoldani.

Illetve helyesen kifejezve, ezekkel csak próbálja megoldani azokat, mert nem fog sikerülni soha. Mert a materialista gondolkodás a valóságnak csak egy szeletét képes megismerni és ezért soha nem lesz képes a valóság és a betegség valódi okainak feltárára. Fogalmazhatjuk úgy is, hogy ez a mai modern tudomány magára hagyta az embert, mert nem képes az emberi létezés alapvető kérdéseit és az emberi lét minőségével kapcsolatos lényegi kérdéseket megválaszolni. Ezek után nem szabad csodálkoznunk azon, hogy az az ember, aki materialista gondolatokkal teremti meg maga körül a szociális valóságát, és közösségét, az az ember csak beteg. Ezzel csak minden emberi minőséget nélkülöző közösségeket lehet létrehozni, amely beteg közösség aztán visszahat az emberre és megbetegíti a közösség tagjait.

Érdekes lenne megvizsgálni, hogy mi az ami megbetegíti az embert egy közösségben, mi hat megbetegítően az emberre ezekben a modern közösségekben? Nos, a megbetegítő hatás azáltal jön létre, hogy az előbb már leírt materialista gondolkodás egy hatalmas szakadékot hoz létre az ember szellemi és anyagi része között. Az emberi lény, aki mit a test-lélek-szellem hármasságból álló ember él a világban, a mindennapokban, nem képes elviselni azt a kettéhasítottságot, amit ez a gondolkodás a fizikai test és az ember lelki-szellemi része között létrehoz.

Ezt az ember mint az egység, az egészség, állandó hiányát érzékeli a mindennapokban, még akkor is ha ez nem tudatosul benne nap mint nap, és ez a látszólag apró diszharmónia aztán a lélekben olyan elváltozásokat hoz létre, melyek egy napon, mint az ember betegsége mutatkoznak meg. A rajtam kívüli világban működő erőknek és energiáknak kapcsolatuk van a bennem működő erőkkel és energiákkal.

Éppen ma van egy hete, hogy a Sophiánumban egy amerikai antropozófus tanácsadó egy 3 napos workshopot tartott, melyben résztvevők egy érdekes szociális gyakorlatot csináltak végig. A feladat az volt, hogy nézzük meg, hogyan lehet a külső minőségeket a belső világunkban is felfedezni. Egy ilyen felfedező út pl. az, hogy gondolatban végig sétálunk egy modern lakótelepen. Valószínűleg mindenkiben felmerült már az a kérdés, hogy hogyan is lehetett egy ilyen szörnyűséget megépíteni? Milyen gondolkodás, milyen szellem az, ami egy ilyen szürke és fantáziátlan teret tud tervezni és létrehozni? Sokunknak és sokféle magyarázata van ezzel kapcsolatban, és sokféle véleményt lehet ezzel kapcsolatban olvasni és hallani.

Ha most nem kezdjük el a szokásos módon azonnal a tervezőket és az engedélyező hatóságokat hibáztatni, hanem éppen ellenkezőleg, megpróbálunk visszapillantani a saját napjainkra, és megpróbáljuk átvilágítani a saját belső világunkat, akkor esetleg felvillanhat bennünk egy kép arról,

hogy hogyan telt az elmúlt hétvégém, vagy a szabadságom az elmúlt években. Ráadásul ezekben a képekben, emlékekben azt is felfedezhetem, hogy éppen olyan színtelenek és fantáziátlanok a napjaim, mint amilyen szürke és fantáziátlan a lakótelep.

Az én szürke és fantáziátlan napjaim, hétvégém úgy sorakoznak ebben a belső képben egymás mellett, mint azok a szürke és barátságtalan panelházak blokkok ott a lakótelepen. Ki tervezi meg a hétvégék szürke blokkjait? Én, és azonnal be kell látnom, hogy az én természetem a részese ezen hétvégék monotonitásának. Ha étellel és fantáziával akarom megtölteni a világot, akkor először a saját monoton étellemmel kellene kezdeni és akkor esetleg fel tudnám szabadítani énemnek azt a részét, amelyik most a szürke és monoton panelház blokkok fogságában sínylődik.

De nézhetünk egy másik példát is. Az elmúlt években sajnos egyre többet hallunk a világban a háborúkat kísérő kegyetlenségekről és kínzásokról. Arról, hogy legyenek azok hivatásos hadseregek vagy terroristák, milyen kegyetlenül kínozzák és bántalmazzák a fogságukba esett embereket. Ezek a szörnyűségek már a mindennapi életünk részét képezik. Ennek hallatán mindenkiben felmerül az a kérdés, hogy hogyan lehetséges, hogy a XXI. században emberek így bánjanak a másik emberrel? Ilyenkor aztán többnyire két dolgot teszünk, vagy elfordulunk az esettől, és úgy teszünk, mintha nem vettük volna észre, vagy dühösen szidalmazzuk azt, aki kínozza a másik embert.

Sokat segíthet azonban a dolgok lényegének megértésében ha feltesszük magunknak a kérdést, hogy mi is történik itt valójában? A kegyetlenséget és kínzást sokféle képpen lehet jellemezni, vagy értelmezni, de egy biztos, hogy egy ilyen esetben az egyik ember tárgyként használja a másik embert, és mindig a saját hasznára. A megkínzott ember egy eszköz, amit valamilyen cél elérése érdekében használunk. És a cél az persze mindig valami szent dolog: egy forradalom győzelme, egy háború megnyerése, a terrorizmus vagy a gonosz legyőzése. A történelem folyamán a kegyetlenség és kínzások magyarázatára felhasznált szent célokat a végtelenségig lehetne sorolni, de ezek lényege mindig az, hogy mindent meg szabad tenni a másik emberrel.

Ha így felismertem a másik ember eszközként való használatának minőségét, akkor ismét célszerű lenne egy pillantást vetni a saját életemre is. Vannak-e a saját életemben is pillanatok, még ha sokkal kevésbé jelentősek, melyek hasonló minőséget hordoznak? Nos, ha őszinte akarok lenni magamhoz, akkor be kell vallanom, hogy igen, vannak esetek amikor én is csak egy tárgynak, egy eszköznek tekintem a másik embert. Mert előfordul, hogy egy pénztárban a pénztárosnőt az áruház részének tekintem és egy pillanatra sem nézek a szemébe, úgy adom oda a pénzt, mintha egy gépnek fizetnék. Nem tudatosítom magamban, hogy ő is egy embertársam, és egy perc múlva már a leghalványabb fogalmam sincs arról, hogy hogyan nézett ki, vagy milyen színű volt a szeme, jókedvű volt-e vagy szomorú.

Leegyszerűsítve, egy gépnek, a pénztárgép részének tekintettem őt. Hogy csak egyet mondjak a naponta számtalan esetben előforduló pillanatokból. Általában nem érzem bűnösnek magam e miatt, mert mindig van valami magyarázatom. Most is éppen sietnem kellett, mert tárgyalásra mentem vagy a gyerekért rohantam az óvodába. És egyébként is, csak nem gondolja azt valaki, hogy minden pénztárosnak, eladónak, benzinkutasnak vagy postásnak folyton a szemébe kellene nézni és este emlékezni kellene a szeme színére vagy a hangulatára!

Pedig ha jobban belegondolunk, akkor azt láthatjuk, hogy emberek tízmilliói kezelik egymást folyamatosan úgy, mint egy eszközt, egy gépet, és hozzám hasonlóan a fenti mentségek hangoztatásával egyből fel is mentik magukat a felelősség alól.

Ezzel aztán naponta és minden pillanatban emberek milliói használják fel a másik embert saját céljaik elérése érdekében, bizony sokszor kétes eszközök alkalmazásával, és minden lelkiismeret-furdalás nélkül. Mára ezt már sokan természetesnek is veszik, és ha érdekük éppen úgy kívánja, minden kétség

nélkül csavarnak még egyet a másik embert szorító csavaron. Ha elkezdjük így nézni a dolgokat a világban, akkor felfedezhetjük magunkban is azokat a minőségeket, melyek kinn a világban a problémákat okozzák. Amikor ez a felismerés megjelenik bennünk, akkor a következő lépés az lenne, hogy tegyünk fel egy kérdést magunknak.

Ha az a minőség, ami kinn a világban, mint probléma jelenik meg, bennünk is megtalálható, akkor esetleg elképzelhető lenne a számunkra, hogy a belső életünk megváltoztatásával mi magunk is hozzájárulhatunk a világban ennek a problémának a megszüntetéséhez?

Erre a kérdésre pedig a válasz egyértelműen igen. Hogy ez mennyire így van, azt még egy példával szeretném szemléltetni. Naponta újságok és híradások milliói szórakoztatják szenzációs történetekkel olvasóikat, nézőiket a világban. Ma a gyilkosságok, rablások, betörések és politikai jellegű szenzációk számítanak ilyenek és ezek a médiák az abnormális és beteges emberi viselkedésnek széles skáláját vonultatják fel, mutatják be.

Azt is pontosan tudják, hogy ami tegnap történt az mára már idejét múlt, senkit sem érdekel többé, mert a emberi lélek új hírekre, új szenzációkra éhes. Olyan ez, mint a mesebeli sárkány, akit folyamatosan szűzlányokkal kellett táplálni, hogy állandó éhségét legalább egy időre csillapítani lehessen. Most ez a szenzációra éhes sárkány bennünk él és minden nap megköveteli a maga áldozatát, és egyre több és több „szenzáció táplálékot” kíván magának. De mit is jelent ez a bennem élő szenzáció éhség?

Felmerült már valakiben, hogy van-e ennek egyáltalán valami jelentősége a körülöttem lévő világ számára? Sajnos ma sokan azt hiszik, hogy a milliányi emberben élő szenzációra éhes sárkány, amelyik nap mint nap áldozata után kiált, az nem befolyásol a világban semmit sem. Mert annak ami a lélekben él, semmi köze világban zajló eseményekhez. Vagyis ha emberek tömege félve néz körül az utcán, mert minden sarkon gyilkost sejt, akkor ez valóban nem hat a világra. Pedig nem szabad elvetni annak a lehetőségét sem, hogy az emberek lélkében erősen megjelenő elvárás befolyásolhatja az eseményeket. Azt, hogy esetleg éppen ez az elvárás hozhat létre egy eseményt.

Mert mindig vannak körülöttünk olyan emberek, akik a sorsuk, vagy erős lelki érzékenységük által, veszik ezeket az emberek által kibocsátott rezgéseket, együtt rezegnek ezzel a magnetikus mezővel, és ezáltal végrehajtják a milliók által várt cselekedetet. Szabad ezután csodálkozni, ha egy ilyen tömeges elvárás hatására valaki egy erőszakos cselekedetet hajt végre? Nem, sőt, fel kell tenni a kérdést, hogy nem mi magunk indítottuk-e el az eseményeket, azáltal, hogy folyton valami szenzáció után vágyakoztunk?

Ezekből talán láthatóvá válik, hogy a külső világ eseményei valóban kapcsolódnak az ember belső világához. Láthatjuk, hogy a külső szociális világ tükrözi az ember belső világát, és az ember belső világa mutatkozik meg a szociális környezetben.

Ma az a külső környezet, a szociális szféra, amit az ember teremtett önmagának az mi vagyunk. Mi vagyunk a betondzsungel, a kínzások, a szenzáció hajszolás, és minden ami körülvesz minket. Mi vagyunk az a világ, ahol egy csekély kisebbség óriási vagyona és hatalma következtében emberek milliói használja tárgyként a céljai érdekében, és nyomában emberek milliói dolgoznak rabszolgaként nap mint nap.

Ezért folyamatosan a tudatosságunkban kell hordozni, hogy ami a külső világokból jön felém, az tőlem származik és az énem egy része, az én lényem külső kifejeződése is, mert minden dolog, amiben élek, ami körülvesz engem, az egy igen belsőleges kapcsolatban áll velem.

Chris Schafer, aki az előbb már említett workshopot tartotta, ezt úgy fogalmazta, hogy korunk egyik nagy tévedése éppen az, hogy azt hisszük, hogy amit az egyén belül gondol, érez és akar, az nem számít az intézmények, közjó és hatalom külső világában. Az igazság az, hogy egy világban élünk, amelyben a valóság belső és külső dimenziói közvetlen módon össze vannak kapcsolva. Csakis azáltal, hogy a jót egyének és csoportok és egyre többen érzékelik, gondolják és teszik, csakis az által teremthető meg egy igazabb és gyógyítóbb társadalom. Ez a gondolat egyébként teljes mértékben azonos azzal, amit Ghandi úgy fogalmazott meg, hogy „a változás, amit a világtól vársz, légy önmagad.”

Azáltal hogy a helyzet változását csakis magamtól, a saját kezdeményezésem nyomán várhatom el a környezetemben és a világban, az emberiségnek ma nemcsak óriási hatalma, hanem ezzel együtt óriási felelőssége is van. Ráadásul ezzel ez a hatalom már nem csak a természeti világ átalakításában mutatkozik meg, hanem az őt körülvevő szociális világ alakításában és meggyógyításában is. Ezért mindennél fontosabb, hogy felismerjük és átérezzük felelősségünket ezen az új területen is, egy egészséges és emberi szociális forma megteremtésében.

Amikor az emberben a természeti világok felett megszerzett hatalmának felelőssége mellett a szociális formák ember által történő teremtésének lényege is tudatosult és felismeri azt, hogy ezek a formák visszahatnak az emberre, akkor felébredhet az ember igénye arra, hogy

1. önmagát fejlessze és belső világát megismerje és ennek nyomán átalakítsa, ill.
2. az egészséges szociális renddel kapcsolatban kezdeményezéseket valósítson meg a világban.

Akkor ez a két folyamat, vagyis a belső fejlődés a belső fejlődési úton való haladás és az ezek nyomán létrejövő külső változások visszahatnának nem csak a társadalom mindhárom területére, hanem a természeti világokkal kapcsolatos viselkedésünkre is. Ez az emberi szociális felelősségvállalás új korszakának beköszöntét hozhatná el, ha valóban el tudunk indulni egy belső fejlődési úton, és közben még marad erőnk és energiánk állandóan próbálkozni, kísérletezni.

Miért kell a két úton egy időben és egyszerre járni? Miért nem elegendő csak a belső fejlődés? Azért mert azt, hogy én hol tartok a belső fejlődési úton, azt csak a közösségem tudja visszajelezni nekem és ugyanakkor a közösség is hozzá tud járulni az én belső fejlődésemhez. Steiner úgy vélte, hogy a szociális élet törvényeit nem tanulmányozni kell, hanem az embernek a benne élő szociális impulzus megvalósulását elősegítő módon, teremtővé kell válni a világban, és ehhez teljesen benne kell állni a szociális életben és tenni kell.

Ezt egy hasonlattal úgy fejezi ki, hogy a valóságban „benne kell ülnünk, mint egy kémcsőben”, részévé kell válnunk a szociális életnek, és benne állva kell megteremtteni azt, amit akkor és ott helyesnek tartunk. Ez a mai helyzet, amikor benne ülünk a kémcsőben, tehát azt várja el tőlünk, hogy egy időben mi magunk legyünk egy kísérlet – minden tapasztalatot nélkülöző – megtervezői és végrehajtói, valamint alanyai is! Vagyis miközben az egyéni belső utunkat járjuk közben állandóan egy szociális kísérletben kell részt vennünk, melyben egyrészt visszajelzést kapunk saját magunkról, és egyben lehetőségünk nyílik arra, hogy kikísérletezzük a közösségi élet új és gyógyító formáit.

Állandóan és kitartóan kell keresni azt a formát, amit mi adunk saját magunknak és amit akkor és arra a célra helyesnek tartunk. Ez egy rendkívül speciális helyzet, amilyenre az emberiség történelmében eddig még nem volt példa, mert eddig az embernek nem volt lehetősége arra, hogy a szociális formák kérdésében önálló legyen, azt mindig kívülről kapta. Ez okozza azt a jelenséget, amit ilyen szociális kísérletek esetében gyakran átélünk, hogy az árnyék hamarabb jelenik meg, mint a fény. Ezért kell tudatosítani azt, hogy nem egy átlagos közösség tagjai vagyunk, hanem egy szociális kísérlet részesei. E nélkül ugyanis soha sem leszünk képesek megérteni azt, ami a közösségben velünk történik, amit ott nekünk tenni kell.

Ezért aztán amikor az ember egy ilyen szociális kísérlet részese lesz, akkor célszerű felvenni a kutató és kísérletező ember hozzáállását. Ez azt jelenti, amit egyébként minden kutatással foglalkozó ember tud, hogy egy kísérlethez türelemre, kitartásra és erőre van szükség. Soha sem remélheti az ember, hogy az eredmény azonnal és minden erőfeszítés nélkül az ölébe hullik. A kísérletező ember útját bukások, tévedések, problémák és gondok szegélyezik, ami ennek az útnak, természetszerű velejárója.

A szociális kísérletek megtervezőinek, végrehajtóinak és alanyainak, azaz a modern embernek, ezért meg kell értenie, hogy

1. a kísérleteket tudatosan és megtervezetten kell lefolytatni,
2. a kísérletek eredményeit folyamatosan ki kell értékelni,
3. a hibázás nem rossz, mert abból meg lehet tanulni, hogy mit kell kijavítani,
4. és egy bukás után át kell élnie az újrakezdés örömét.

Azt, amit Steiner úgy mondott, hogy a szociális megértéshez arra van szükség, hogy „beleugorjunk a dolgok sűrűjébe”, azt ma a világban több ezer, ha nem tízezer antropozófiával kapcsolatos csoport, közösség és intézmény gyakorolja. Ezek az új közösségek hatalmas lehetőségeket kínálnak a tagjaik számára a fejlődésre, a tanulásra és a kísérletezésre! Egyben jó lehetőséget adnak az elvek és eredmények folyamatos tesztelésére, és kiváló terepei nem csak az egyéni, hanem egyben a közösségi szociális tanulásnak is.

Ezen közösségek tapasztalata és belátása, és az, amit tagjai a közösségi élet folyamán megtanultak, ill. azok az új szociális képességek amellyel már rendelkeznek, minden eredményük kulturális, szociális és gazdasági területen óriási hatással van a mindennapi életünkre és az egész társadalomra is. Még akkor is, ha ennek hatása csak lassan mutatkozik meg és az eredmény azonnal még nem lesz látható. A fő kérdés tehát az, hogy hogyan működnek ezek az új közösségek és mi által teszik lehetővé az egyéni és a közösségi fejlődést?

Gyógyító közösségek

Ennek a közösségi működésnek az a lényege, hogy a közösség tagjai átérezve az ember fejlődésével kapcsolatos felelősségüket, a közösségben felmerülő feladatok ellátását a bennük élő antropozófiai emberképből táplálkozó módon látják el. Ez a gyakorlatban abban mutatkozik meg, hogy a közösség bizonyos feladatok ellátására egy-egy tagjának mandátumot ad. Ezzel demokratikus módon, de a közösségen belül egy hierarchiát hoznak létre, mert amíg az egyes tagok a mandátumukkal rendelkeznek, addig az ideig a közösség többi tagja felett egyfajta hatalommal is rendelkeznek.

De ez nem az a hatalom, amivel ma a világban találkozunk, amit ma a politika és a gazdasági életben ismerünk. Ennek a hatalomnak az a lényege, hogy azt a közösség tagjai a társuknak önként és egy céllal való egyetértésben adták neki. Ez a helyzet, az antropozófia szociális impulzusát ismerők számára elsősorban meglepő lehet, és akár teljes mértékben ellentétesnek tarthatják Rudolf Steinernek a hierarchiáktól mentes társadalmi és szociális formákról alkotott elképzeléseivel. Itt ennek a tudatosan és célzottan létrejövő hierarchiának a közösség és tagjainak fejlődése szempontjából van értelme és jelentősége. Ebben a formában rejlik ugyanis az a gyógyító erő, ami majd később az egész társadalom gyógyító erejévé válhat.

Mondhatnánk úgy is, hogy a működésnek ez a formája egy emberi fejlődési célt szolgál, mert csak ez a forma teszi lehetővé egy közösség – mandátumot kapott – tagjai számára, hogy egy közösség tagjaiként, de közben a saját ÉN-jükből kiindulva, szabadon kezdeményezzenek és teremtsenek a közösség javára. Azt ugyanis tudnunk kell, hogy amikor egy ilyen új közösség egy tagja számára egy ilyen lehetőséget biztosít, akkor ez a mandátumot kapott ember egyrészt lehetőséget kap arra, hogy kreatív alkotóképességét szabadon a közösség szolgálatába állítsa, és ez teremti meg azt a lehetőséget,

hogy erre képessé váljon, vagy ilyen irányú képességét tovább fejlessze. Ez a speciális működési forma ugyanis éppen ezt a fejlődési helyzetet kívánja megteremteni és biztosítani a közösség egyes tagjai számára.

Itt a közösség javára kitételnek különös jelentősége van, mert a mandátumot kapott emberek ezt a hatalmat nem a többiek felett, hanem önmaguk felett gyakorolják! Arra kell használniuk hatalmukat, hogy önzésüket és hatalmi vágyaikat legyőzve a közösség érdekében és javára teremteni, alkotni tudjanak. Ez ennek a működési formának a belső fejlődési úttal való szoros kapcsolódási pontja. Mert ez egy olyan új minőség, amit az emberek eddig nem nagyon ismertek, és amiről ezekben a közösségekben igen gyakran meg is feledkeznek. Ráadásul az, hogy a modern közösségek tagjai a hatalmat önmaguk felett gyakorolják, teljes mértékben ellentétes a külső világokban tapasztaltakkal és a hatalomról alkotott minden mai felfogással és ismert koncepcióval. De ellentétes a társadalmi életben ismert és megszokott hierarchikus hatalmi struktúrákkal és azok működésével is.

Így aztán ez a forma a belső fejlődés végtelen távlatait kínálja a mandátumos kapott embernek, és itt talán már látható a kapcsolódás Steinernek a hierarchiáktól mentes társadalmi formákkal kapcsolatos jövőképehez. Nehéz út az biztos, de próbálkozni kell, mert az ember csak akkor tud legjobb képességeit kifejtve tenni közössége javára, ha a munkája során szabadon dolgozhat és kreatív erői felhasználásával valami újat tud teremteni, ugyanakkor legyőzi magában azokat az erőket, melyek a másik ember feletti hatalommal kapcsolatosak.

Azok, akik az antropozófiai emberképből táplálkozva tudják, hogy a világ és az ember fejlődése miatt mennyire fontos, hogy

1. az emberi ÉN ma teremtő módon tudjon megnyilvánulni a világban, és
2. az ember képessé váljon a hatalom kérdésének megfelelő kezelésére,

ezek az emberek éppen az ehhez szükséges fejlődésnek a biztosítására adnak mandátumot egy társuknak.

Ez a mandátum egyébként nem más, mint egy szabad tér, ahol megnyílik a lehetőség az ember számára a szabad kezdeményezésre. Ezt a szabad teret pedig a közösség biztosítja a mandátumot kapott tagja számára, abból a felismerésből kiindulva, hogy csak ez tudja az ÉN-ből való teremtés lehetőségét egy ember számára, egy közösségen belül biztosítani, ill. ez teremti meg a hatalommal való helyes élés feltételeit. Ebben a képben tehát szorosan összekapcsolódik az egyén belső fejlődése és a közösség fejlődése, mert ebben az esetben a közösség tagjai tudatosan hoznak létre egy olyan helyzetet, ami egy társuk egyéni fejlődésére ad lehetőséget.

Azonnal felmerül ezzel kapcsolatban az a kérdés, hogy ki kapja ezt a mandátumot és miért kapja? A kérdésre a válasz rendkívül egyszerű és egyértelmű. Abban a közösségben, ahol a közösség tagjai ezt a szociális kísérletet határozzák el, abban a közösség tagjai egy olyan tagtársuknak adnak egy bizonyos feladat ellátására egy mandátumot, aki a közösség megítélése szerint azt az adott feladatot a legjobban el tudja végezni. Egy mandátum pedig mindig egy konkrét feladatra és meghatározott időre szól, és ezeket annak a megállapodásnak, amit a mandátumra a közösség tagjai megkötnek, mind tartalmaznia kell.

Milyen is egy valódi gyógyító közösség?

Nézzük meg, hogy mi jellemzi azt a közösséget, amit emberek egy olyan csoportja hozott létre, akik a szellemi fejlődés és belső fejlődési út egy olyan fokra érkeztek, hogy már minden erejükkel azon vannak, hogy a modern kornak és az antropozófia szociális impulzusának megfelelő szociális formát működtessenek. Vagyis megszületett bennük az az elhatározás, hogy az egyéni és a közösségi fejlődés elősegítése érdekében egy szociális kísérlet részesei akarnak válni.

Ők, még akkor is, ha esetleg ezt soha nem hallották, Rudolf Steinernek azt a gondolatát tették a magukévé és cselekedeteik alapjává, ami így szól: a szabadságot egy magasabb szabadság érdekében feláldozni. (*Freiheit opfern um einer höheren Freiheit willen*). Ez az elv egyébként a közösségekben együtt élő tudatos emberek együttműködésének alapja, és általában nem csak úgy kerül az ember ilyen helyzetbe. Mert ez egy olyan elv is, ami az antropozófiai alapon működő kezdeményezéseket indító emberek karmájába és lényük legbensőbb magjába - még a születés előtt - beleültetett feladat. Egy olyan dolog, amely a megszületés után, arra törekszik, hogy földi életük értelmévé váljék és ilyen kezdeményezések által megvalósuljon. Ezért egy ember, aki egy ilyen közösség tagjává válik, miközben minden áldozatra hajlandó a cél érdekében, minden erejével azért küzd, hogy egy valódi „arisztokratikus-demokrácia” születhessen meg.

Ezt a hivatalos és kicsit komoly kifejezést más szavakkal megvilágítva, arról van szó, hogy ezek az emberek tudják, hogy azoknak, akik együtt akarnak haladni Michaellel a Földön, új Michaelita közösségeket kell létrehozniuk. Ez nem más, mint olyan közösség, ahol a szíverők tudnak hatni, amelyek lehetővé teszik hogy a pozitív szellemi erők megtalálják a közösségben a lakóhelyüket és hatóterületüket. Egy ilyen közösségben - Steiner szavaival - Michael az emberszívekben tudja berendezni új lakhelyét. Erre pedig egy az előzőekben ismertetett alapokon működő közösség, ami lehetővé teszi a tagjai számára a fejlődést és az ÉN-ből való teremtést, kiválóan alkalmas.

Egy ilyen egészséges közösség soha sem merev, hanem változásban van, ami egy ritmikus és állandó mozgásként jelenik meg és ebből a szélsőségeket egyesítő ritmikus mozgásból születik meg a valódi közösség. Ez abban mutatkozik meg, hogy a közösség tagjai, felismerik, hogy két egymással szemben álló szélsőséget kell egyensúlyba, harmóniába hozni, úgy, hogy ez a két szélsőség egy időben és folyamatosan jelen van a közösség életében.

Egyensúlyt kell teremteni az ember tulajdonságai és törekvései ill. a közösség céljai és elvárásai között fennálló ellentétekben is. Azaz egyensúlyt kell fenntartani

1. az egoizmus és az önzetlenség között,
2. az egyéni törekvések és a közösségi érdekek figyelembevétel között,
3. és az emberben jelenlévő szociális és antiszociális erők között.

Ugyanakkor figyelembe kell venni a közösség és a mandátummal bíró emberek esetleges ellentétes szempontjait is. Ilyenek lehetnek

1. a közösség oldalról az a fontos, hogy a mandátumot kapott emberek ezt az egész folyamatot, mint egy fejlődési, tanulási folyamatot ismerjék fel és ennek megfelelően cselekedjenek,
2. a mandátummal rendelkezők oldaláról pedig fel kell ismerni, hogy a közösség az ő tudatosságuk szerve, a közösség az ő tudatosságuk visszatükrözője.

Amennyiben ez a felismerés a közösség tagjaiban valóban megtörténik, és ezeket valamennyien őszintén átérzik, úgy a két szélsőség között egy harmonikus szféra, egy valódi közép jön létre. Ez az a közép, ami olyan minőségeket hordoz, hogy a közösség szívközpontja lehet, amiben nemcsak az emberi ÉN alkotó és teremtő ereje tud megnyilvánulni, hanem a kölcsönös tisztelet és szeretet ilyen légkörében Michael közösségi lakhelyévé is válhat. Ezáltal ezekben a közösségekben az ÉN kezdeményező ereje a szociális teremtés erejévé is válik.

Zavaró tényezők és erők

Természetesen ezt a szép folyamatot, amely lehetővé teszi az ember fejlődését és az ÉN alkotó és kreatív erejének a közösség szolgálatába állítását, az ellenerők mindenhol igyekeznek megzavarni és megnehezíteni. Lucifer és Ahriman ezekben a közösségekben kéz a kézben, egymással összefogva küzdenek azért, hogy a szép közösségi tervek ne valósulhassanak meg. Ennek nyomán szerte a világban azt láthatjuk, hogy a tagok minden igyekezete ellenére, és éppen az ő fejlődési hiányosságai miatt, a

kísérletek sorra elbuknak. Ez az, amit az előbb úgy fejeztem ki, hogy az árnyék előbb jelenik meg, mint a fény.

Ez a közösségi működés ugyanis egy jövőkép, az ember egy jövőbeli tudatossági fokához kapcsolódó közösségi működési forma, amire ma még nem vagyunk sem érettek, sem képesek. Ez azonban nem jelenti azt, hogy nem kell kísérletezni vele. Éppen ellenkezőleg, most kell a szociális életben benne állva elkezdni a kísérletezést, és a kísérletek tapasztalataiból tanulva újabb és újabb kísérletekbe fogni. De mindig annak a tudatában, hogy egy kísérletről, egy tanulási folyamatról van szó.

A kísérletek bukásának az ilyen szociális kezdeményezések esetében több oka van. Alapvetően azonban két jellegzetes minőséget tudunk megkülönböztetni. Pontosan úgy, ahogyan az ellenerők az embert a fejlődés Krisztusi útjáról is két irányba tudják letéríteni, ezeknek az új közösségnek az esetében is két jellemző zsákutcával találkozunk.

1. Az egyik, amikor a működés egy szociális káosz-szerű működésbe megy át. Amikor mindenki beleszólhat mindenbe, egy ál-demokratikus rendszer jön létre, ahol a közösség tagjai azt hiszik, hogy nekik nem kell tanulniuk, őket már nem fenyegetheti semmi veszély, azaz a Luciferi erők jutnak túlsúlyba a közösségi működés során.
2. A másik, amikor egyes mandátumot kapott tagok átveszik a hatalmat és a közösség működése és irányítása egy teljesen hierarchikus formába megy át, vagyis az Ahrimani erők jutnak túlsúlyba a közösség működése során.

Mindkettő a közösségek működésének egy-egy szélsősége, egy beteg működés, ami természetesen beteg közösségi folyamatokat eredményez és ettől a pillanattól kezdve a közösségi működés nem tudja kifejteni az előzőekben már bemutatott gyógyító hatását a közösség tagjaira, sőt! Ez a fajta működés még további megbetegedés okozója lesz. Viszont ha ismerjük ezen betegség tüneteit, akkor azok, akik egy ilyen közösségbe kerülnek, a tünetek ismeretében helyes diagnózist tudjanak majd felállítani a működésről. Idejében tudatosíthatják a betegséget és kezdhetnek hozzá a gyógyítás folyamatához.

Ezért a következőkben a két zsákutcaba jutott közösségi működés főbb jellemzőit fogom bemutatni.

Luciferi erők túlsúlya

A szabadság, a cselekvéshez kapott szabad tér, ami a mandátum sikeres és eredményes betöltéséhez szükséges csak akkor áll a mandátumot kapott tag rendelkezésére, ha kezdeményezésének megvalósítása közben, nem kell állandóan u.n. demokratikus párbeszédet folytatnia a közösség többi tagjával és nem kell magyarázkodni arról, hogy mit és miért tesz. Abban az esetben, ha Luciferi sugallatra egy közösségben kialakul az állandó „beledumálásnak” egy ál-demokratikus formája, akkor ez súlyos következményekkel jár. Egyrészt azonnal megszünteti a szabad kezdeményezés lehetőségét, másrészt megöli a kreatív teremtő erőket is.

Annak ellenére, hogy ez a károkozás mindenki számára azonnal nyilvánvaló, a gyakorlatban mégis nagyon sok közösségben találkozunk azzal a jelenséggel, hogy egy adott feladatra mandátumot kapott ember munkájába a közösség tagjai folyamatosan beleszólnak. Beleszólnak a munkájába, az alkotási folyamatába annak ellenére, hogy éppen azért választották ki őt, mert a közösség tagjai úgy gondolták, hogy ezen a területen neki vannak a legjobb képességei, ő tudja a legjobban megoldani, vagy éppen neki kell fejlődnie.

Persze megtörténhet, hogy menet közben kiderül a kiválasztottról, aki megkapta a mandátumát, hogy mégsem képes valami új létrehozására vagy csak nehezen tudja megoldani a feladatokat. Előfordulhat, hogy valakiről kiderül, hogy nem is olyan tökéletes, és a közösség ezt menet közben veszi észre. Sőt lehet a közösség tagjai sorában van valaki, aki ezt a feladatot jobban vagy nagyobb hatásfokkal tudná

elvégezni. Ha ez az eset áll fenn, akkor a közösség tagjai egy vizsga helyzetbe kerültek, mert azt kell eldönteniük, hogy beleszólnak és elkezdik befolyásolni a dolgok alakulását, vagy sem.

A közösség tagjai számára a tanulás lehetősége ebben a helyzetben egy választásban van, abban, hogy az önmegtartóztatás és a beleszólás erénye közül melyiket gyakorolják. A feladat, hogy ki kell választani az adott helyzetnek leginkább megfelelőt és egyidejűleg képessé kell válni ezek között a megfelelő egyensúly megteremtésére is.

Sajnos igen gyakran azt látjuk, hogy a másik segítése, a közösség védelme és az egyenlőség félreértelmezett jelszavai mögé bújva gyakran dönt úgy egy közösség, hogy megengedi a beleszólást egy mandátumot kapott tag feladatvégzésébe. Ott, ahol ez megengedett és általánossá válik, ott ezáltal két dolog történik:

- egyszer a közösség visszaveszi a felelősséget az adott dologgal kapcsolatban, és a továbbiakban együttesen hordozza azt,
- másodszor pedig megfosztja a mandátumot kapott társát attól a lehetőségtől, hogy fejlődjön és képességeit fejlessze.

Az utóbbival azt érjük el, hogy a közösség egyik tagja nem tanulhat a cselekedeteiből, nem fejlesztheti a képességeit és cselekedetei továbbra is hibásak lesznek. Vagyis a közösség éppen azt nem éri el, ami miatt ez a működés létrejött.

Miközben persze a közösség tagjai azt gondolják, hogy ezt a helyzetet a mandátum birtokosa hozta létre a hibás cselekedeteivel, és eközben elfelejtkeznek arról, hogy mi is volt a közösség tagjainak a szerepe és felelőssége ebben a folyamatban.

Azokban a közösségekben ahol a munka ilyen Luciferi befolyás alatt folyik, ott többnyire a lila köd és az egyenlőségnek álcázott hamis szeretet álarca ismerhető fel. Itt a látszólagos egyetértés és a másik iránti szeretet azonban a felszín alatti önzést és hatalmi ambíciókat takar, ahol még megoldatlan problémák és forrongó konfliktusok tömege található. Ezek pedig heves robbanások formájában előbb vagy utóbb ki is fognak törni.

Persze fontos tudni, hogy ez nem jelenti azt, hogy bárki szabadon, csak azért mert mandátumot kapott, bármilyen kárt okozhat a közösségnek! A közösségnek ebből is tanulnia kell, és a tanulás lényege azt a pillanatot felismerni, amikor közbe kell lépni. Ilyenkor az lehet a helyes, ha képesek vagyunk akkor közbelépni, amikor a közösségnek okozott kár még nem nagyobb, mint az a kár, amit azáltal okozunk, hogy megfosztjuk mandátumot kapott társunkat attól, hogy fejlődjön és képességeit egy területen fejlessze. Vagyis egy nehéz mérlegelési helyzetben van a közösség, és ennek eredményeként található meg azt a pillanatot, amikor a beleszólás, vagy az első figyelmeztetés megtörténhet.

A tanulás része még az is, hogy meg kell tanulni, hogy hogyan lehet egy egyértelműen alkalmatlanságot mutató helyzetben a társunknak valóban segíteni.

A beleszólás minőségére vonatkozóan azt kell megtanulnunk, hogy ez a társunk megszégyenítése nélkül történjen, azaz meg kell tanulni, hogy hogyan lehet úgy visszajelzéseket adni, hogy a sértődést, megbántást és az ebből eredő károkat elkerüljük.

Sőt, az igazán jó és tudatos közösségek még ezt a nehéz helyzetet is tanulási helyzetté fordítják át, és a visszajelzési folyamattal is igyekeznek elősegíteni mandátumot kapott társunk fejlődését és kompenzálni az elvesztett lehetőséget. Mivel ez csak egy valódi szeretettel és empátiával áthatott visszajelzési folyamat nyomán jöhet létre, ezért ma még kevesen képesek erre, így aztán a legtöbb közösségben csak akkor jeleznek vissza, ha a mandátum már lejárt, és mivel ez nem segít a közösség

tagjának fejlődésében és nem tudott tanulni belőle, ezért később egyszerűen nem adnak neki új feladatot. Sőt, sok esetben még ez is elmarad, többnyire valamilyen Luciferi befolyás hatására félreértelmezett diszkréció miatt.

Ahrimani erők túlsúlya

A zsákutca másik formája akkor jön létre, amikor a közösségben az Ahrimani erők jutnak túlsúlyba. Ez többnyire abban nyilvánul meg, hogy az az ember, aki egy feladatra mandátumot kap, nem képes többé a hatalmát a mandátum keretei között tartani, azaz csak a közössége javára az ÉN-jéből teremteni. Ekkor a mandátumot kapott ember, mivel élvezi a hatalmi helyzetet, a kapott lehetőséget elkezdni önző, egyéni érdekeinek biztosítására is használni, és hatalmi pozíciókat kiépíteni segítségével. Egy ilyen közösségben végül több hatalmi központ is létrejöhet, olyanok, melyeket a közösség eredetileg nem is akart létrehozni!

Ezek a mandátumot kapott emberek, megrészegülve a hatalom mámorától és a nekik engedelmességek emberek félelmétől, tovább erősítik hatalmi pozíciójukat és újabb hatalmi állásokat építenek ki. Ennek nyomán a közösségben egy teljesen merev és hierarchikus szervezet jön létre, egy olyan, ami az eredetileg tervezett működést fokozatosan lehetetlenné teszi. Időközben létrejöhet az az állapot, hogy a más mandátumot kapott embereknek is engedelmességni kell a hatalom birtokosainak és ez a folyamat végül oda vezet, hogy egy adott idő elteltével az egész közösségben már csak az történhet, amit a hatalom bitorló akarnak.

Ilyen esetekben a hatalmon lévők minden módon igyekeznek megmagyarázni és a többség számára igazolhatóvá tenni azt, hogy miért is uralkodnak ők a közösségben, miért hoztak létre ilyen hierarchikus viszonyokat. Ehhez pedig gyakran használnak fel Rudolf Steiner idézeteket, és ezekkel próbálják a hierarchikus struktúrákat igazolni, védeni és azok szükségszerűségét elfogadtatni.

Ez ennek a működési módnak az egyik legsötétebb árnyoldala, mert nincs az antropozófiában és Rudolf Steiner munkásságában egyetlen olyan utalás sem, mely egy ilyen, a másik ember feletti hatalommal rendelkező hierarchikus közösségi forma létét és időszerűségét igazolni tudná.

Viszont Ahriman, rendkívüli intelligenciájával tengernyi olyan idézetet sugall, melyet elég csak egy kicsit elferdíteni, vagy összefüggéseiből kiragadni, hogy azok máris ennek a beteg működésnek az igazolásaként tűnhessenek fel. Ez az elferdítés és a tartalomnak egy apró mértékben való megváltoztatása egyébként is Ahriman egyik jól bevált eszköze. Nem mond a nyilvánvaló igazságokkal teljes mértékben ellentétes dolgokat, de igen ravaszul csak egy árnyalattal ferdíti el az igazságot, úgy, hogy nyomában annak jelentése az eredetivel akár teljes mértékben ellentétesé válik.

Az ilyen közösségekben azt lehet tapasztalni, hogy a hatalmat bitorló emberek mindenkinél mindent jobban tudnak, a szellemi ember hideg gögje árad belőlük, ami megöl és lehetetlenné tesz minden valódi emberi kommunikációt és kapcsolatot. A hatalom birtokosai szerint minden más közösségi működési példa csak a tévúton járó emberek tudatlanságából fakad, mert az egyetlen és igaz út letéteményesei csakis ők, a hatalom birtokosai.

Ebben a közösségben a szeretetlenség és a hatalom hideg erői hatnak, és az emberek saját félelmeik rabjaként engedelmességek a hatalom önjelölt birtokosainak, miközben a teljes bizalmatlanság légköre uralkodik az emberi kapcsolatokban. Aki nem érzi jól magát ebben a beteg, lehúzó erővel telt közösségi közegben, vagy felismeri az álarc és hazugságok mögött ható erőket és ennek nyomán lázadni próbál, azt durva fenyegetések érik, vagy rosszabb esetben ki is zárják a közösségből.

Az persze csak idő kérdése, hogy ez a közösség mikor omlik össze, mert a mindent tudó és hibázni képtelen hatalom szellemi gőgje nem engedi az egyéni fejlődést és a hibákból való tanulást sem. Egy megmerevedett és változásra képtelen közösség pedig halálra van ítélve.

Ugyanakkor ez a beteg működés egyben a legjobb fejlődési lehetőséget biztosítja tagjai számára. Azok az emberek akik egy ilyen közösségben megélik a Michaeli és Krisztusi erők teljes hiányát és a beteg működés minden fonákját, azok egy életre megismerik, hogy mi az amit nem akarnak, mi az, amit nem szeretnének egy közösségben. És innen már csak egy lépés vezet ahhoz az elhatározáshoz, hogy lépünk a gyógyulás útjára és alakítsuk át közösségünket egy olyan közösséggé, ahol a szív erők tudnak hatni.

Mert ez a szociális kísérletezés lényege, tanulni abból, ami velünk történt és újra meg újra elkezdni, egészen addig, amíg minannyian azt nem érezzük, hogy a Michael a közösség tagjainak szívében otthonra lelt és a Krisztusi erők tudnak hatni a közösségben.